

Rotterdamse Schoolvereniging

Protocol meldcode, huiselijk geweld en kindermishandeling

Opgesteld in april 2018

N. van der Loos, intern begeleider RSV I

Y.C.A. Hermans, intern begeleider RSV II

Vastgesteld op 29 mei 2018

P.O. Severin, directeur

Inleiding

Instellingen voor onderwijs, kinderopvang en zorg hanteren de Rotterdamse meldcode “Huiselijk geweld en Kindermishandeling”. Het doel van deze meldcode is om mishandeling en huiselijk geweld te voorkomen en tegen te gaan. Jaarlijks zijn tienduizenden kinderen en volwassenen slachtoffer van mishandeling, verwaarlozing of misbruik. De meldcode schept duidelijkheid over de te zetten stappen en ondersteunt daarmee de beroepskrachten. Het gaat erom dat er op tijd wordt gesignaleerd en dat er iets wordt gedaan met de signalen.

Veiligheid, vertrouwen en welbevinden zijn de belangrijkste voorwaarden voor de ontwikkeling van leerlingen. De Rotterdamse Schoolvereniging ziet het monitoren en bijsturen van het welzijn van haar leerlingen als belangrijke plicht en taak. Een tweetal aandachtsfunctionarissen is opgeleid om te kunnen handelen volgens de meldcode en om leraren te ondersteunen bij het signaleren op dit gebied. Ook de leraren zijn geschoold. Op deze manier wordt er bijgedragen aan een veilige omgeving voor leraren, leerlingen en hun ouders. Ouders zijn op de hoogte gesteld dat er wordt gewerkt volgens de richtlijnen van de meldcode.

Naast de meldcode wordt ernaar gestreefd om leerlingen zo vroeg mogelijk te signaleren die zich in moeilijke (thuis)situaties bevinden. Voor deze leerlingen kan een signaal worden afgegeven in SISA (SamenwerkingInstrument Sluitende Aanpak).

1 Definities

1.1 Huiselijk geweld

Huiselijk geweld is geweld dat door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer is/wordt gepleegd. Met “huiselijke kring” worden (ex-)partners, familieleden, huisvrienden en mantelzorgers bedoeld. Het woord huiselijk verwijst niet naar de plaats van het delict (het kan zowel binnenshuis als buitenshuis plaatsvinden) maar naar de relatie tussen pleger en slachtoffer. Bij huiselijk geweld kan het gaan om lichamelijk, psychisch of seksueel geweld of dreiging hiermee. Het kan de vorm aannemen van (ex-) partnergeweld, kindermishandeling, verwaarlozing van ouderen of geweld tegen ouders, vrouwelijke genitale verminking, huwelijksdwang en eengerelateerd geweld.

Kenmerken huiselijk geweld

Er is sprake van een (al dan niet verbroken) relatie tussen de pleger en het slachtoffer, waardoor de pleger en het slachtoffer vaak ondanks het geweld - en soms noodgedwongen - deel blijven uitmaken van elkaars leefomgeving. Met het voorgaande hangt samen dat huiselijk geweld vaak een stelselmatig karakter heeft en een hoog recidive risico kent. Het geweld kenmerkt zich (in geval van partnergeweld) veelal door een cyclisch karakter. Er kan sprake zijn van een zekere mate van loyaliteit tussen slachtoffer en pleger. Er is veelal sprake van een verstoorde machtsverhouding tussen de bedreigde en de bedreigende partij.

1.2 Kindermishandeling

Onder kindermishandeling wordt verstaan elke vorm van een voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel. Daaronder is ook begrepen eengerelateerd geweld, huwelijksdwang, vrouwelijke genitale verminking en het als minderjarige getuige zijn van huiselijk geweld tussen ouders en/of andere huisgenoten.

2 Privacy, meldrecht, meldplicht en zorgplicht

2.1 Privacy

Tijdens het uitvoeren van de stappen van het protocol, is het belangrijk dat er zorgvuldig wordt gehandeld. De wet op de Jeugdzorg (2005) geeft de gedragslijnen aan over het inzagerecht. Een ouder en/of wettelijk vertegenwoordiger (bijvoorbeeld een voogd) heeft het recht om het dossier van zijn/haar kind in te zien. Inzage kan worden geweigerd wanneer het belang van het kind, de melder en/of informant wordt geschaad. Schriftelijke informatie mag niet zonder toestemming aan derden worden gegeven of verstuurd. De informatie dient te worden

opgeborgen in een afsluitbare kast. Informatie die niet (meer) relevant is moet worden vernietigd. Contact met andere instellingen kan alleen na toestemming van de ouder of wettelijk vertegenwoordiger. Zonder deze toestemming kan dat alleen anoniem. Een uitzondering hierop geldt het contact met Veilig Thuis.

2.2 Meldrecht

In de Wet op de Jeugdzorg (2005) is het meldrecht vastgesteld. Dit betekent dat men wettelijk het recht heeft een melding te doen en daarbij alle relevante gegevens over te dragen aan Veilig Thuis. Het belang van het kind gaat hierbij vóór het belang van de privacy van het gezin. Als er wordt vermoed dat ouders, verzorgers of andere naasten een leerling mishandelen, dan bestaat er het recht dit te melden bij Veilig Thuis. Toestemming van ouders is daarvoor niet nodig. Ook wanneer er sprake is van een beroepsgeheim, geeft het meldrecht het recht om het vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bij Veilig Thuis te melden. Het meldrecht geeft ook het recht om informatie over een leerling te verstrekken als Veilig Thuis daar in verband met een onderzoek om vraagt (artikel 53 lid 3 Wet op de Jeugdzorg). Ook hiervoor is de toestemming van ouders niet nodig.

2.3 Meldplicht

In de wet op de Jeugdzorg is de meldplicht opgenomen. Wanneer een medewerker van een instelling het vermoeden heeft dat een medewerker van dezelfde instelling zich schuldig maakt aan kindermishandeling moet dit direct worden gemeld bij de directie en/of het bestuur. Deze hebben de plicht direct Veilig Thuis hiervan in kennis te stellen.

2.4 Zorgplicht

Naast het meldrecht heeft iedere burger in Nederland een zorgplicht. Aan de ene kant de plicht tot zorgen voor het kind en aan de andere kant de privacywetgeving in de vorm van de Wet bescherming Persoonsgegevens, hetgeen betekent dat niet zomaar gegevens zonder toestemming aan derden mogen worden gegeven. Bij een conflict van belangen dienen deze zorgvuldig te worden afgewogen. Het volgen van het protocol en het schriftelijk melding doen in het dossier speelt hierbij een belangrijke rol.

3 Verantwoordelijkheden en signaleren

Scholen dragen een eigen verantwoordelijkheid voor het signaleren van huiselijk geweld en kindermishandeling en voor het ondernemen van actie na het signaleren. De signalen moeten worden doorgegeven aan de instanties die hulp kunnen bieden aan het gezin.

De **leraren** hebben hierin een duidelijke taak. Zij zien de kinderen regelmatig en kunnen opvallend of afwijkend gedrag signaleren. Nadat zij signalen hebben opgemerkt is het hun taak actie te ondernemen, waarna het protocol wordt gevolgd. De leraren hebben scholing gevolgd in het signaleren van huiselijk geweld en kindermishandeling en het werken met de meldcode.

De **directie** steunt de leraren/intern begeleiders bij deze taak en geeft sturing aan de uitvoering van het protocol. De directie van de school draagt zorg voor het opnemen van het protocol in het kwaliteitsbeleid van de school en het informeren van ouders en leraren over dit beleid.

In het protocol zijn de genoemde fasen uitgewerkt en worden de verantwoordelijke personen genoemd. Hij is verantwoordelijk dat de signalen bij de juiste instantie(s) terechtkomen. Dit betekent dat er deskundigheid moet zijn in het signaleren en in het omgaan met de signalen van kindermishandeling.

De **aandachtsfunctionaris (AF)** is een gecertificeerd collega die de directie adviseert bij het implementeren en borgen van het protocol 'Meldcode Huiselijk geweld en Kindermishandeling' en 'Handreiking signaleren in SISA'. Hij zorgt ervoor dat collega's op de hoogte worden gehouden van actuele informatie en literatuur m.b.t. het thema huiselijk geweld, kindermishandeling en SISA. Hij is er verantwoordelijk voor dat de deskundigheid op dit gebied op teamniveau wordt bevorderd. Hij speelt een cruciale rol in het stappenplan zoals onder punt 4 beschreven. Tevens houdt hij toezicht op de effecten van de meldcode.

Afspraken m.b.t. de privacy worden opgenomen in het schoolplan 2019-2023. De meldcode is een jaarlijks terugkerend agendapunt tijdens het Overleg Ontwikkeling Kwaliteit (O.O.K). Er wordt dan geëvalueerd op actualiteit en bruikbaarheid.

4 Stappenplan, 5 fasen

4.1 In kaart brengen van signalen

De leraar brengt de signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of ontcrachten in kaart en legt deze vast. De leraar maakt bij het signaleren van huiselijk geweld of kindermishandeling gebruik van het signaleringsinstrument, de afwegingsvragen en/of de verhelderingsvragen. Zie bijlagen 1 tot en met 3. Hij beschrijft de signalen zo feitelijk mogelijk en legt diagnoses alleen vast als ze zijn gesteld door een bevoegde beroepskracht.

De beschrijving en de eventueel ingevulde signaleringslijsten worden in het dossier van de leerling bewaard.

4.2 Collegiale consultatie

De leraar bespreekt de signalen met de aandachtsfunctionaris, eventueel in aanwezigheid van direct betrokken collega's. Deze vraagt zo nodig advies aan Veilig Thuis. Het advies wordt gevraagd op basis van anonieme gegevens. De aandachtsfunctionaris registreert en documenteert in het dossier. Voor contactgegevens zie bijlage 4.

4.3 Gesprek met ouders/verzorgers/leerling

De aandachtsfunctionaris en eventueel de leraar bespreekt/bespreken het gesignaleerde met de ouders en indien van toepassing de leerling. De aandachtsfunctionaris registreert en documenteert in het dossier.

4.4 Risicotaxatie aan de hand van het afwegingskader

De aandachtsfunctionaris weegt op basis van de signalen, het eventueel ingewonnen advies en het gesprek met de ouders het risico op huiselijk geweld en/of kindermishandeling. Er wordt gebruik gemaakt van de vijf afwegingsvragen. De aandachtsfunctionaris registreert en documenteert in het dossier en beargumenteert daarbij of de stap naar fase 5 (punt 4.5) wordt gemaakt.

4.5 Beslissen: hulp inzetten of melden

Op basis van de uitkomsten van het gesprek, genoemd in fase 4.4 besluit de aandachtsfunctionaris tot het organiseren van hulp of het doen van een melding bij Veilig Thuis. De afweging wel of niet melden wordt gemaakt aan de hand van vijf afwegingsvragen. Zie bijlage 2. Wanneer de ouders open staan voor hulp brengt de aandachtsfunctionaris deze hulp op gang, eventueel met een medewerker van het CJG. De aandachtsfunctionaris geeft een signaal af bij SISA en blijft de leerling/de ouders volgen. De aandachtsfunctionaris registreert/documenteert in het dossier.

Indien er geen mogelijkheid is om hulp te organiseren meldt de aandachtsfunctionaris bij Veilig Thuis. Deze melding wordt besproken met betrokkenen. Er wordt een signaal afgegeven in SISA. Het doen van een melding zonder dat de signalen zijn besproken met de ouders/verzorgers, is alleen mogelijk als de veiligheid van het kind, de ouder of die van (leden van) het schoolteam, in het geding is. De ouders ontvangen een schriftelijke bevestiging van het besluit om melding te doen bij Veilig Thuis. De aandachtsfunctionaris volgt de leerling, de ouder en/of het gezin en legt gemaakte afspraken vast in het dossier. De Aandachtsfunctionaris registreert de Veilig-Thuismeldingen op schoolniveau.

Bijlage 1 Signalen van kindermishandeling in de leeftijd 4 t/m 12 jaar

De signalenlijst is een hulpmiddel om een vermoeden van kindermishandeling te onderbouwen, niet om kindermishandeling te 'bewijzen'. Vrijwel alle genoemde signalen kunnen namelijk een andere oorzaak hebben. Hoe meer van de genoemde signalen de leerling uitzendt, hoe groter de kans dat er sprake is van kindermishandeling. Maar er zijn ook kinderen waaraan niet of nauwelijks valt op te merken dat ze worden mishandeld.

Signalen

Lichamelijk welzijn

blauwe plekken, brandwonden, botbreuken, snij-, krab- en bijtwonden, groeiachterstand, te zwaar, slecht onderhouden gebit, regelmatig buikpijn, hoofdpijn of flauwvallen, kind stinkt, heeft regelmatig smerige kleren aan, oververmoeid, vaak ziek, ziektes herstellen slecht, kind is hongerig, eetstoornissen, achterblijvende motoriek, niet zindelijk op leeftijd dat het hoort.

Gedrag van het kind

timide, depressief, weinig spontaan, passief, lusteloos, weinig interesse in spel, apathisch, toont geen gevoelens of pijn, in zichzelf gekeerd, leeft in fantasiewereld, labiel, erg nerveus, hyperactief, negatief zelfbeeld, weinig zelfvertrouwen, faalangst, negatief lichaamsbeeld, agressief, vernielzucht, overmatige masturbatie

-tegenover andere kinderen:

agressief, speelt weinig met andere kinderen, wantrouwend, niet geliefd bij andere kinderen

-tegenover ouders:

angstig, schrikachtig, waakzaam, meegaand, volgzzaam, gedraagt zich in bijzijn van ouders anders dan zonder ouders

-tegenover andere volwassenen:

angst om zich uit te kleden, angst voor lichamelijk onderzoek, verstijft bij lichamelijk contact, angstig, schrikachtig, waakzaam, meegaand, volgzzaam, agressief, overdreven aanhankelijk, wantrouwend, vermijdt oogcontact

-overig

plotselinge gedragsverandering, gedraagt zich niet naar zijn leeftijd, slechte leerprestaties, rondhangen na school, taal- en spraakstoornissen

Gedrag van de ouder

onverschillig over het welzijn van het kind, laat zich regelmatig negatief uit over het kind, troost het kind niet, geeft aan het niet meer aan te kunnen, is verslaafd, is ernstig (psychisch) ziek, kleedt het kind te warm of te koud aan, zegt regelmatig afspraken af, houdt het kind vaak thuis van school, heeft irreële verwachtingen van het kind, zet het kind onder druk om te presteren

Gezinssituatie

samengaan van stressvolle omstandigheden, zoals slechte huisvesting, financiële problemen en relatieproblemen, sociaal isolement, alleenstaande ouder, partnermishandeling, gezin verhuist regelmatig, slechte algehele hygiëne

Signalen specifiek voor seksueel misbruik

Lichamelijk welzijn: verwondingen aan geslachtsorganen, vaginale infecties en afscheiding, jeuk bij vagina of anus, pijn in bovenbenen, pijn bij lopen of zitten, problemen bij plassen, urineweginfecties, seksueel overdraagbare aandoeningen

Gedrag van het kind: drukt benen tegen elkaar bij lopen, afkeer van lichamelijk contact, maakt afwezige indruk bij lichamelijk onderzoek, extreem seksueel gekleurd gedrag en taalgebruik, zoekt seksuele toenadering tot volwassenen

Bijlage 2 Uitwerking van de vijf afwegingsvragen en beslissingen in stappen 4 en 5 van de Meldcode voor het onderwijs

1. Vermoeden wegen

De stappen 1 t/m 3 van de Meldcode zijn doorlopen.

A: Er is geen actie nodig: in dossier vastleggen en sluiten.

B: Er is een sterk vermoeden van huiselijk geweld en/of kindermishandeling. Het bevoegd gezag van de school is op de hoogte. Ga verder naar afweging 2.

2. Veiligheid

Op basis van de stappen 1 t/m 4 van de Meldcode wordt ingeschat dat er sprake is van acute en/of structurele onveiligheid.

A: Nee > ga verder naar afweging 3.

B: Ja of twijfel > direct melden bij Veilig Thuis. (De afwegingen hierna worden door Veilig Thuis doorlopen).

3. Hulp bieden

Kan effectieve hulp worden geboden of georganiseerd en kan de dreiging van huiselijk geweld of kindermishandeling afgewend worden?

A: Nee > melden bij Veilig Thuis.

B: Ja > ga verder naar afweging 4.

4. Hulp aanvaarden

Aanvaarden de betrokkenen de hulp zoals in afweging 3 is georganiseerd en zijn zij bereid zich actief in te zetten?

A: Nee > melden bij Veilig Thuis.

B: Ja > hulp in gang zetten en termijn afspreken waarbij effect meetbaar of merkbaar moet zijn. De Aandachtsfunctionaris documenteert. Ga verder naar afweging 5.

5. Resultaat

Leidt de hulp binnen de afgesproken termijn tot de afgesproken resultaten ten aanzien van de veiligheid, het welzijn en/of het herstel van de direct betrokkenen?

A: Nee > melden bij Veilig Thuis.

B: Ja > hulp afsluiten met vastgelegde afspraken over het monitoren van de veiligheid van alle betrokkenen. Hierbij wordt een nazorgtraject afgesproken. De termijnen en verwachtingen worden vastgelegd.

Bijlage 3 Verhelderingsvragen

Beantwoord deze vragen:

1. Sinds wanneer doet zich dit voor?
Weken, maanden
2. Hoe vaak doet het zich voor?
Per week, dag, maand
3. Nemen de signalen toe in intensiteit of aantal?
Hoe is dit te zien, waaraan, wie?
4. In welke situatie(s), op welke momenten?
Met wie, wat en hoe?
5. Is er een aanleiding voor dit gedrag (situatie) aan te wijzen?
6. Wat is het gevolg van het gedrag (situatie)?
Voor de leerling, de ouder(e), betrokkenen, omgeving?
7. Wordt de zorg door betrokkenen gedeeld?
Welke zorg, door wie?
8. Door wie wordt wat aangegeven?
Bijvoorbeeld moeder geeft bij de leraar aan dat ...
9. Welke acties zijn al ondernomen?
Door wie, wat en hoe en resultaat?

Bijlage 4 Sociale kaart

Website: www.werkenmetdemeldcode.nl

Op deze site is ook een actuele sociale kaart te vinden.

Landelijke telefoonnummers:

Advies-en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling Veilig Thuis 0800-2000

Kindertelefoon 0800-0432

Landelijk Bureau Slachtofferhulp 030-2340116

Transact 030-2300666

NIZW Jeugd/Expertisecentrum Kindermishandeling 030-2306564

Opvoedtelefoon 0900-8212205

Juridische ondersteuning bij het Ministerie van Justitie, helpdesk privacyhelpdesk@minjus.nl of Servicepunt ketensamenwerking huiselijk geweld en kindermishandeling

Regio Rotterdam

Veilig Thuis Rotterdam Rijnmond

Dynamostraat 16, 3083 AK Rotterdam

010-4128110

0800-2000

www.veiligthuisrr.nl

Raad voor de Kinderbescherming (RvdK)

Westersingel 12, 3014 GN Rotterdam

Lijnbaan 109, 3012 EN Rotterdam

Voor beide locaties:

Postbus 1983, 3000 BZ Rotterdam

010-4431100

www.kinderbescherming.nl

Bureau Jeugdzorg

Zie gegevens Veilig Thuis

Locatie Delftseplein is bestemd voor Rotterdam centrum, Noord, Delfshaven,

Kralingen/Crooswijk, Alexander, Schiebroek/Hillegersberg, Lansingerland

010-2330000

Regionaal preventieteam kindermishandeling

Bureau Slachtofferhulp

Westblaak 136, 3012 KM Rotterdam

010-2660444

0900-0101

Politie

0900-8844

Vrouwenopvang Rotterdam

ArosA

Heemraadsingel 82, 3021 DE Rotterdam

010-4769044

info@arosa-zhz.nl

www.vrouwenopvangrotterdam.nl

Servicepunt Schoolmaatschappelijk Werk

Eendrachtsweg 48, 3012 LD Rotterdam

010-2211981

info@servicepuntsmw.nl

www.servicepuntsmw.nl

Crisismeldpunt FlexusJeugdplein

Adresgegevens zie Servicepunt SMW

010-4253944

meldpunt@jeugdzorg-rotterdam.nl

www.flexusjeugdplein.nl

Aanmeldingen bij het crisismeldpunt kunnen alleen gedaan worden door professional

Kindertelefoon

Postbus 1020, 3000 BA Rotterdam

Dagelijks 14.00 – 20.00 uur 0800-0432

rotterdam@kindertelefoon.nl

www.kindertelefoon.nl/

Voor volwassenen en kinderen en jongeren tussen de 8 en 18 jaar.

SISA (Stadsregionaal Instrument Sluitende Aanpak)

(ook: Signaleren en Samenwerken)

Halvemaanpassage 90, 3011 PL Rotterdam

010-4982472

infosisa@rotterdam.nl

www.sisa.rotterdam.nl

Lucertis Kinder- en Jeugdpsychiatrie

K.P. van der Mandelelaan 120, 3062 MB Rotterdam

088-3585342 algemeen: 088-3588888

www.lucertis.nl

PPO Rotterdam

Centrale locatie: Schiekade 34, 3032 AJ Rotterdam,

010-3031400

info@pporotterdam.nl

www.pporotterdam.nl

Schoolcontactpersoon Zuid: Marloes van Westrenen: 06 20017927

Schoolcontactpersoon Noord: Hanneke Blokland: 06 13222203